

na kolena, a potlej prijemši roko, ki mu jo je podalo dete Jezus, zgine v rajskejši svetlobi ž njim v zraku.

Vsaki dan, preljudi otroci, skrbé in pomagajo svetniki božji svojim čestilcem na zemlji, a pómneti je treba, da le v posebnih priložnostih in le posebnim osobam po tako očitnem potu, kakor ste slišali v tej pripovedki. Pač bi bilo žalostno za nas, ako bi ne bili v nobenejši zvezi z ónimi, ki so pred nami tukaj živeli, ali pa še celó bili naši bratje in učitelji. Prežalostno bi bilo, da vse to prestane s smrtjo.

Nu, denašnja brezverska dóba, v katerejši mnogi ljudjé malo ali celó nič ne drže do Bogá, imenuje vse, kar se tiče vere, — fanatizem. Ali ne dajte se, ljubi otroci, nikoli mámiti in varati s sladkimi besedami taciš ljudi.

Fanatizem, ljubi otroci, je to, ako kdo trdovratno in z vso strastjo ter očitno brani krivo mnenje. A to, kakor vidite, je vse kaj drugega nego li to, ako se kdo nepremakljivo drži svoje prave vere; kajti tak človek nima nobene hudobne namére, pa s tem tudi Bogá ne žali, ker Bog sam nas je učil in rekel, da ste vera in ljubezen prvi čednosti krščanski. In kakšno zló bi tudi bilo, ako bi vi to pripovedko imeli za golo resnico? Jaz mislim, da nobeno, ker s tem bi le pokazali lepo vernost in podučljivost svoje duše, kakor tudi nedolžnost in nepokvarjenost svojega mladega srca.

Trnovo.

V vas Podgorje pride jedenkrat neznan človek. Bil je precej star in žalost se mu je brala na licu. Popraševali so ga, kdo je in od kod da pride. Ali nikomur tega povedati ni hotel. Nek oče, ki je imel sina jedinca, usmili se ga in ga vzame k sebi. Oče potem kmalu umrje. Sin je bil še majhen in tist neznan tujec zdaj skrb zanj prevzame. Prav po očetovsko ga v vsem dobrem podučuje in deček je bil tudi zeló umen, vse je hitro razumel, so-sebno pa se je v ribištvu dobro izuril. Po ves dan je lovil ribe in znal je za vse bližnje vode in jezera ter je poznal vse ribe, samo nek zakleti tomun mu je bil neznan. Mnogo je sicer od njega slišal pripovedovati, a ni se zmenil za to. Tako so mu pripovedovali, da, če se kdo temu tomunu bliža, svari ga že od daleč mladenič, ki na bregu sedi ter kliče:

„K vodi, k vodi
Sèm ne hodi.“

Pravili so mu tudi, kdor se vode dotakne, pri tej priči okamení, in da se še druga strašna nesreča zgodi. Ali on je vse to prazne čenče imenoval in si mislil: ako bi prav to res bilo, kaj je meni mar? saj v tomunu, ki je zaklet, tako nič rib ni.

Deček je svojega váruha zeló ljubil. Stregel mu je, kolikor je znal in mogel, da bi mu pregnal tožnost, ki ga je tlačila. A vse zamán! Necega dne ga vpraša deček: „Oče, kaj vam je, da ste zmirom tako žalostni in otožni? Saj vam nič žalega ne delam.“

„Nè! vzrok moje žalosti je ves drug. Ker znam, da me ljubiš, hočem ti razodeti, kar še nikomur nisem. Čuj tedaj: Moja domovina je tuja dežela. Imel sem ljubeznjivo ženo, a zeló neporednega sina, ki je tudi to grdo lastnost imel, da se je za vsako reč hitro razsrdil in je v jezi vse po-

končal, kar mu je prišlo v roke, bodi-si tudi oče ali mati. Šla je nekoč žena obiskat svoje starše. Sin jo je spremljal. A niti žene, niti sina nisem potem več vidil. Vse sem obhodil, a nikjer ju nisem našel, ne pri starših, ne drugod. Zategadelj moja žalost. V domovini mi samemu ni bilo več obstatl. Zapustil sem jo. Pot me je pripeljala v to vas. Prijetna se mi je zdela, tudi nekaj skrivnega, neznanega me je vezalo na to vas. Ostal sem tukaj. Tvoj oče so me vzeli v hišo. Kaj se je dalje godilo, to veš.“

Tako je tujec pravil. Deček ga je zelo miloval in si prizadeval, da bi mu z večjo ljubeznijo in pokorščino njegovo žalost manjšal.

Necega dné se tujca zopet želja polastí, da bi vsaj jedenkrat še pred svojo smrtjo videl svoj nesrečni a vendar dragi dom. Vzame od dečka slovó in gré.

Po njegovem odhodu je hodil deček vsak dan loviti rib. Pride nekoč tudi blizu zakletoga tomuna.

„K vodi, k vodi

Sèm ne hodi!“

oglasí se ne daleč od njega. Deček ostrmi, ker vidi, da so resnične pripovedke njegovih sosedov. Stopi bliže tomuna. „Kdo si?“ vpraša mladeniča, ki je na bregu sedel in ponavljal zgoraj omenjene besede. Hočem ti povedati, reče mladenič: „S svojo materjo sem se jedenkrat na pot podal. Zaradi mojega nerodnega vedenja so me mati večkrat ostro posvarili. Ali jaz nisem nič maral. Z nekim pastirjem se začnem pretepati in ubijem ga. Mati jočejo nad mano in me zelo karajo. Tudi nad mater se razjezim. Bila sva ravno pri tem tomunu. Jaz se ne pomišljam dolgo ter mater vanj pahnem. Od tistega časa je ta tomun zaklet. Za mojo strašno pregreho mi je bilo naloženo, tako dolgo tukaj žalovati in jokati, da pridejo oče mene in mater rešiti, katere jôk o neporednem sinnu se vsako jutro iz kotlíne čuje. Kdaj da pridejo, ne vem; morda nikoli. Sicer pa mene nihče nagovoriti ne sme, kdor ni nedolžen; blagor ti, da si še nedolžen, drugače bi bil pri tej priči okamenel. Vode v to muno se pa smejo le moj oče dotekniti, drugi ne.“

Zadnjih besed deček že ni dosti slišal, kajti vsa njegova pozornost je bila obrnena v lepe ribe, ki so v velicem številu plavale vrhu tomuna. Po trnek domóv hití. Kmalu se vrne in stopi na breg. Zastonj ga mladenič svari. Deček vrže trnek.

Pri tej priči začne voda grgrati, vréti in se visoko vzdigovati. Bregove prestopi, in s strašno silo se vdere po hribu. Kmalu je vsa velika dolina pod vodo, samo hiše se še iz vode vidijo. Ali valovi še zmirom naraščajo. Počasi se tudi hiše skrijejo in drevesa in vsa dolina ima podobo velicega jezera.

Ko deček to vidi, zelo se ustraši. Rad bi utekel, ali trd postane, okamení in stebru jednak stoji na bregu. V tem pa tisti tujec pride nazaj. Njegovo prvo vprašanje je bilo po rejenčku. Povedó mu vse, kakó in kaj. A on reče: „Bolje je, da še jaz okamenim, nego da bi še dalje živel.“

Gré k zakletemu tomunu.

„K vodi, k vodi

Sèm ne hodi!“

kliče mladenič. Tujec se za vse to nič ne zmeni. Dotakne se vode in — glej! on ne okamení. Zajema v roko vode, naredi se iz nje prstan — prstan

njegove žene. Začudi se in zopet vode zajame. Naredí se zdaj svetinja, ki jo je njegov sin navadno nosil okoli vratú. Še jedenkrat zajame in voda postane list, na katerem je bilo zapisano: „Ta mladenič, ki ga tù vidiš, je tvoj sin. Objemi ga trikrat in rešen je.“

Tujec sam ne vé, kaj bi storil, silno se čudi temu. A vendar se mladeniču bliža ter ga prvič in drugič objame. Ko ga hoče tretjič objeti, izpremení se sin v ostudno žival. Ali tujec ga vendar pogumno objame še tretjič.

Zdaj ga sin, žena in rejenček obstopijo v pravej podobi in se mu za rešitev zahvalijo. — Voda je hipoma po vsej dolini usahnila. Samo kamenje, ki ga je iz hribov nanescila, je popustila. Ker je ta dolina kamenita in tudi dosti trnja v njej raste, imenuje se še dandanes: Drnovo ali Trnovo.

Sladkosnednosti strašen nasledek.

Kmet je imel dvoje otrok, dečka in deklico. Mnogokrat ju je opominjal, da naj nikoli ne pokušata taciš stvari, katerih ne poznata; a še posebej jima je zabranjeval grdo sladkosnednost, ki je že marsikoga pripravila v največjo nesrečo. Marijca je rada ubogala dobrega očeta in je storila vse, kar so jej oče rekli. Nikoli ni nobene stvari v usta djala, nego samo to, kar so jej doma dali. A ne tako njen bratec Matijček; ta je bil ves drugačen. Vsi očetovi nauki, opomini in svarila bila so mu besede, ki jih je naglo veter pobral. Ako je le mogel kje kaj boljšega dobiti, takój je pobral in snedel. Tudi vsak krajcar, ki ga je bodi-si kjerkoli zvrtil, nesel je takój k branjevcu ali pa v štacuno za sladkarije. Matijček je bil sladkosnedež, da mu ga ni bilo enacega blizu, in ta njegova grda strast je napravila marsikak prepír v hiši.

Bilo je necega dne po leti. Muh se je zaplôdilo polne rôje. Da bi te nadležne živali saj nekoliko pregnali, denejo oče po južini hudega strupa v cukreno vodo, ter postavijo skledico na mizo. A povedali so tudi otrokoma in ju svarili, da se naj čuvata, da kdo od te vode kaj ne okusi, ker je ta pijača zelo strupena.

Popóludne so se oče namenili na polje. Matijček že komaj čaka, da bi oče odšli, kajti že davno ni dobil nič sladkega pod zobé. Danes, misli si, hočem kaj dobrega povžiti. Za očetove besede in svarila neposlušnemu dečku še mar ni bilo. Dà, še celó huduje se in pravi: „Oče mi nikoli nič dobrega ne privoščijo, a jaz že vem, kaj naredim; izpil bom sladko vodo iz sklédice na mizi, a v skledico nalijem zopet druge navadne vode, oče o tem gotovo ne bodo nič znali.“ Tako je govoril Matijček sam v sebi in je bil še celó vesel, da bo enkrat očeta dobro izplačal. In res! komaj oče odrinejo in Marijca po opravilih na vrt otíde, že ima Matijček skledico v rokah in v jednom dušku vodo izpije. — Ali kmalu se pokažejo strahoviti nasledki njegove sladkosnednosti. Začnè mu slabo prihajati, pred očmi se mu temní, in po vsem životu se trese kakor šiba na vodi. Vedno hujše mu prihaja. Grozovite bolečine ga vijo po trebuhu, ki mu že oteka. A kar je bilo pri vsem tem še najhujšega, je to, da si sladkosnedež nikomur ne upa povedati, kaj je napravil. Ves preplašen se splazi na hlev, zarije se pod senó ter ondu tudi kmalu v strašnih bolečinah in brez vse človeške pomoči — žalostno umrje!